

Minska klimatpåverkan på arbetsplatsen med Vision

För dig som är klimatombud eller medlem
som vill göra skillnad för klimatet

Skulle du vilja göra mer för klimatet men vet inte riktigt var du ska börja?

Världen befinner sig i en klimatkris. Mycket snabba utsläppsminskningar är nödvändiga – för att klara Parisavtalets 1,5-gradersmål behöver Sveriges utsläpp halveras till år 2030 och minska med 70 procent till 2045. Samtidigt behöver vi anpassa våra samhällen till ett redan förändrat klimat.

Som medlem i Vision kan du vara del av lösningen. Du som jobbar i kommun, region, kyrka eller bolag kopplat till välfärden har stora möjligheter att bidra i omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Genom ändrade beteenden på jobbet kan till synes små insatser få stor effekt, eftersom många berörs. Gå ihop med kollegorna och titta på arbetsplatsen med klimatkritiska glasögon. Vad kan ni förbättra redan idag, och vad behöver ni arbeta med på längre sikt tillsammans med arbetsgivaren?

Vision har infört rollen klimatombud för att du som medlem ska få inflytande i klimatomställningen. Som klimatombud får du nätverk och utbildning för att kunna driva på för ett hållbart arbetsliv som möjliggör för dig och dina kollegor att jobba mot målen i Agenda 2030 och minska utsläppen av växthusgaser.

Vad för hinder står i vägen för att minska klimatpåverkan på din arbetsplats? Har ni rätt förutsättningar för att kunna jobba med hållbarhetsfrågor? Vad behövs det för nya arbetssätt och klimatsmarta jobbförmåner för att underlätta omställning?

Genom samverkan, dialog och förhandling kan du som är medlem eller förtroendevald i Vision påverka för minskad klimatpåverkan. Här följer 4 steg för att komma igång med arbetet.

Steg 1:

Kartlägg arbetsplatsen

Det är Visions medlemmar som finns ute på arbetsplatserna som känner verksamheterna och kan komma med de bästa lösningarna. Kartlägg arbetsplatsen på egen hand eller med hjälp av en kollega. Du kan också be medlemmar skicka förslag och idéer på minskad klimatpåverkan via mail eller enkät. Ett annat sätt är att stämma träff med hållbarhetsansvariga och/eller andra som jobbar med klimat- och miljöfrågor på din arbetsplats för att lyssna in vad de ser behöver göras för att snabba på omställningen.

Tillvägagångssätten är många, gör det som du tycker passar bäst!

Målsättningar och klimatpolitiska ambitioner

Vad har din arbetsplats satt upp för mål, har ni en koldioxidbudget, ett miljöledningssystem? Involveras ni som medarbetare? Har ni möjlighet att komma med förslag på förbättringar i verksamheten? Får ni den kompetensutveckling som krävs för att genomföra omställningen och minska utsläpp? Finns det ett funktionellt IT-stöd för visualisering och uppföljning av målsättningar och ambitioner?

Resor och transporter

Hur kan arbetsplatsens mötes/resepolicy förbättras? Är alla fysiska möten nödvändiga eller fungerar det att ses på distans ibland? Behöver mötena läggas upp på ett annat sätt? Kan personal som önskar arbeta på distans/hemifrån? Vilket bränsle kör tjänstefordon och arbetsmaskiner på? Finns det miljövänliga resvägar till arbetsplatsen? Finns ombytesrum och dusch för de som vill cykla? Finns det gemensamma verktyg för de som behöver reparera sin cykel? Finns möjlighet att ladda elbil på arbetsplatsen? Vad skulle kunna få fler att resa mer miljövänligt till jobbet och i jobbet? Vad kan sporra till förändring?

Elförbrukning

Hur kan vi energieffektivera arbetsplatsen/verksamheterna och samtidigt ha en bra arbetsmiljö, tex utan att det blir för varmt/kallt i lokalerna? Vad finns det för rutiner vid värmeböljor och kallt väder för uppvärmning och nedkyllning av lokaler? Står datorer och andra prylar på utan att de används? Sätter ni dem i viloläge eller stänger ni av dem? Hur mycket drar de? Har ni miljömärkt el? Finns det mål för minskad elförbrukning? Hur mycket drar era servrar? Har ni solceller på taken? Har ni LED-lampor överallt? Är det släckt på kontoret när ingen är där?

Maten

Hur skapar vi förutsättningar för fler att äta klimatsmart och minska matsvinnet? Vad äter ni på fika och andra eventuella måltider? Slänger ni mycket matbröd, fikabröd eller kaffe? Kan ni besluta er för att äta köttfri lunch en särskild dag i veckan, eller flera? Finns intresse för att starta ett matlag som lagar vegetarisk lunch, och börja mäta mängden matavfall per dag?

Avfall

Hur ser arbetssituationen ut för kollegor som jobbar med avfall/återvinning och vad ser de för förbättringspotential? Har ni ett fungerande system för källsortering? Kan det förbättras? Kan ni påverka fastighetsägaren? Vad skulle hända om ni slutade ha papperskorgar vid varje arbetsplats, eller helt tog bort "brännbart"? Får personalen julklappar eller presenter? Kan fysiska prylar ersättas med annat?

Biologisk mångfald

Använder ni några kemikalier i verksamheten? Vilka städ- och diskmedel används på arbetsplatsen? Använder ni plastprodukter som skulle kunna ersättas med mer hållbara material?

Se över era inköp

Vilka produkter köper ni in och kan ni påverka de krav som ställs? Deltar facket vid offentliga upphandlingar? Vad kan återanvändas? Har ni möjlighet att ställa krav på produkters innehåll/material/livscykel? Hur ser villkoren ut för de som jobbar som upphandlare/inköpare? Finns kompetens för att ställa hållbara krav eller behöver medarbetare få kompetensutveckling? Se rapporterna ”[Hållbara krav](#)” (2021) och ”[Så kan den offentliga upphandlingen bli mer hållbar](#)” (2022).

Lyft frågorna/Utbilda

Har de anställda kunskaper om klimatfrågor, hållbarhet och Agenda 2030? Kan ni tipsa varandra om filmer, poddar och böcker, eller finns möjlighet att ta in en föreläsare? Finns intresse bland kollegorna att starta en studiecirkel?

Påverka andra

Har er arbetsplats påverkan på andra? Arbetar ni mot kunder/brukare/medborgare? Hur kan de få ökad kunskap om en hållbar livsstil? Hur ser era leverantörers miljöarbete ut? Hur kan personalen engageras? Finns möjlighet att opinionsbilda och samarbete med lokala politiker och beslutsfattare?

Steg 2:

Kategorisera

När kartläggningen är gjord, är det dags att se vilka åtgärder ni direkt kan förändra på arbetsplatsen, och vilka som ska lyftas med arbetsgivaren och eventuellt förhandla om. Välj ut det som är mest relevant på din arbetsplats/hos din arbetsgivare och börja där.

Steg 3:

Lyft frågorna med andra

Att ses över en frukost eller lunch kan vara en bra form för att diskutera frågorna vidare. Bjud tillsammans med klubben/avdelningen in medlemmar och potentiella medlemmar, till frukost, lunch eller i anslutning till arbetsdagens slut. Gå gärna ihop tillsammans med andra förbund så att så många som möjligt berörs.

Det är viktigt att du som klimatombud utgår från medlemmarnas arbetsvardag och intressen, och driver de frågor som är viktigast på den egna arbetsplatsen, i samråd med avdelningen/klubben. Ha alltid medlemmarnas anställningsförhållanden och anställningsvillkor i åtanke.

Steg 4: Intresseförhandla med arbetsgivaren

Finns det frågor ni skulle vilja driva vidare? När ni identifierat vilka frågor ni vill driva så kan intresseförhandlingar med arbetsgivaren föras genom din klubb eller avdelning.

Exempel på ämnen att driva i intresseförhandlingar:

- ▶ Att arbetsgivaren har en handlingsplan/policy för arbete med Agenda 2030.
- ▶ Att arbetsplatsens utsläpp mäts, att en koldioxidbudget och plan för utsläppsminskning i verksamheten tas fram.
- ▶ Kompetensutveckling för medarbetare och chefer.
- ▶ Kompensationer för dem som väljer att transportera sig klimatsmart till arbetet
- ▶ Arbetsplatsens klimatfotavtryck ska vara stående punkt på APT.
- ▶ Arbetsmiljöåtgärder vid värmeböljor och andra extremväder.
- ▶ Fruktkorgar, kaffe/thé, arbetskläder och andra inköp ska vara miljö och Fairtrade-märkta.
- ▶ Arbete hemifrån i högre utsträckning för att minska utsläpp från transporter.
- ▶ Förkortad arbetstid.
- ▶ Subventionerat kollektivtrafikskort.
- ▶ Laddstolpar för el-bil vid arbetsplatsen.
- ▶ Tjänstecyklar för dem som har pendlingsavstånd.
- ▶ Endast vegetarisk mat/fika när arbetsgivaren bjuder.

Skanna QR-koden och läs mer om [intresseförhandlingar](#).

Tips för att lyfta hållbarhetsfrågorna:

- ▶ Ett lekfullt sätt att starta samtal kring hållbarhet kan vara Visions **hållbarhetsquiz**.
- ▶ Samla klimatintresserade kollegor för **Klimatsamtal**, ett studiecirkel- material som Vision tagit fram med Global utmaning.
- ▶ Starta ett matlag på jobbet där några personer turas om att laga vegetarisk mat och bjuder varandra på lunch.
- ▶ Lyft fakta om klimat och miljö där det passar i er verksamhet och prata om er påverkan och möjlighet till förändring.

Bli klimatombud

- ▶ Om du inte redan är klimatombud - prata med din lokala fackliga styrelse eller kontakta det Visioncenter du tillhör för att engagera dig!
- ▶ Öka dina kunskaper i klimat- och miljöfrågor genom Visions utbildningspaket för klimatombud och återkommande föreläsningar.
- ▶ Ingå i ett nationellt nätverk med andra engagerade.
- ▶ Besök vision.se/klimatombud för mer information.

Fakta om klimat och miljö:

- ▶ Kött- och mejeriprodukter påverkar klimatet ungefär lika mycket som världens alla bilar, bussar, båtar och flygplan tillsammans.
- ▶ En resa med tåg mellan Sthlm-Gbg släpper ut 1 g koldioxid, med bil 47 000 g, med flyg 74 000 g.
- ▶ Svenska hushåll håller ut cirka 224 000 ton mat och dryck via avloppet under ett år. Det motsvarar cirka 26 kilo per person.
- ▶ Inköp i offentlig sektor omsätter över 600 miljarder kronor varje år. Genom att ställa rätt krav kan vi påverka miljön och sociala förhållanden för många!

Fakta om Visions interna miljöarbete

2022 firar Vision 13 år som miljödiplomerat fackförbund. Visions eget klimatfotavtryck 2021 var 1 351 ton CO2e. Vi arbetar för utsläppsminskning i den egna verksamheten.

Har du gjort skillnad?

Tipsa gärna Vision och andra förtroendevalda om vilka förändringar ni gjort och vilka intresseförhandlingar ni drivit genom att registrera det som "klimataktivitet" på **handlingskraftskartan**.